2025

- 12. 6. 2025: XXIV. kongres Slovenskej pneumologickej a ftizeologickej spoločnosti SLS a České pneumologické a ftizeologické společnosti ČLS, 12.-14. 6. 2025, Národný ústav tuberkulózy, pľúcnych chorôb a hrudníkovej chirurgie, Vyšné Hágy Hotel PATRIA , Štrbské Pleso. Názov príspevku: *Tuberkulóza a opera: Možnosti hudobnej a dramaturgickej charakteristiky operných postáv s tuberkulózou.*

2024

- 17. 6. 2024: Nové národné operné školy 19. storočia: úvod, prístupy, postupy: Národné komédie ako koncept? Pri príležitosti 200. výročia narodenia a 140. výročia úmrtia českého operného skladateľa Bedřicha Smetanu.
- 6. 5. 2024: Nové národné operné školy 19. storočia: úvod, prístupy, postupy 1: Vážne historické témy. Pri príležitosti 200. výročia narodenia a 140. výročia úmrtia českého operného skladateľa Bedřicha Smetanu.

2023

- 29. 11. 2023: Madrigalová tvorba Claudia Monteverdiho 2. Pri príležitosti 380. výročia úmrtia
- 15. 5. 2023: Madrigalová tvorba Claudia Montevediho 1. Pri príležitosti Roku Claudia Monteverdiho.
- 11. 4. 2023: Picasso v pasci scénografie. Satieho balet Prehliadka, Picasso a Ruský balet. Pri príležitosti 50. výročia úmrtia Pabla Picassa.

2022

- 9. 8. 2022: Grand opera ako východisko francúzskej opery druhej polovice 19. storočia. Charakteristiky orientálnej a tradičnej línie opier Julesa Masseneta. Pri príležitosti 180. výročia narodenia a zároveň 110. výročia smrti francúzskeho hudobného skladateľa Julesa Masseneta (12.

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material Vyžiadané prednášky na Slovensku

5. 1842- 13. 8. 1912).

2021

- covid 19

2020

- covid 19

2019

- (32) 8. 8. 2019: Opera v Bratislave pre vznikom SND. Zrkadlová sieň Primaciálneho paláca. Letná univerzita seniorov Univerzity Komenského v spolupráci s Magistrátom Hlavného mesta SR Bratislavou.

2016

- (31) 9. 8. 2016: Baroková votívna plastika v Bratislave. Zrkadlová sieň Primaciálneho paláca. Letná univerzita seniorov Univerzity Komenského v spolupráci s Magistrátom Hlavného mesta SR Bratislavou.

2015

- (30) 14. 4. 2015: Marc Chagall – scénické a kostýmové návrhy pre operu Čarovná flauta v MET
- (29) 3. 3. 2015: Slovenská maľba 18. storočia so zameraním na hudobné motívy

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material Vyžiadané prednášky na Slovensku

2014

- (28) 28. 9. 2014: Lavotta János a Maciej Kamieński – hudobní skladatelia prelomu 18. a 19. storočia – rodáci z Pustých Úľan.
- (27) 31. 1. 2014: Scénický návrh pre operu – východisko pre realizáciu alebo umelecké dielo?

2013

- (26) 7. 6. 2013: Vývoj divadelnej budovy od 16. do 18. storočia
- (25) 17. 12. 2013: Špecifiká francúzskej opernej scénografie 40. rokov 19. storočia

2012

- (24) 25. 4. 2012: Historické scénografické návrhy zo zbierok slovenských knižníc a múzeí
- (23) 16. 1: 2012: Recepcia Verdiho hudby na Slovensku a diapazón jej inscenačných stvárnení

2011

- (22) 6 . 7. 2011: Brunsvikovci a Chotekovci v Dolnej Krupej.
- (21) 23. 2. 2011: Francúzske komédie s baletom (Typológia francúzskeho divadla I.)
  Názov podujatia: Francúzske komédie s baletom
  Prednášajúci: PhDr. Tomáš Surý, ArtD.
  Miesto: Galéria Francúzskeho inštitútu v Bratislave
  Čas: streda 23. 2. 2011 o 18:00
  Anotácia prednášky:
  Komédie s baletom (comédie-ballet) patria k významným umeleckým

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material Vyžiadané prednášky na Slovensku

prejavom francúzskeho divadla druhej polovice 17. storočia. V rámci činoherných, tanečných a vokálnych zložiek syntetizuje viaceré hudobné a divadelné formy svojej doby. S jeho rozvojom sú späté mená významných umelcov, ako J.-B. P. Molière, J.-B. Lully, M.-A. Charpentier, P. Beauchamp... Prednáška priblíži širokému odbornému aj laickému publiku zdroje tohto druhu, cesty vedúce k jeho rozvoju, ako aj jeho existenciu v kontexte francúzskej a európskej kultúry. Prednáška upozorní aj na súdobé mimoriadne náročné a špecifické inscenačné nároky a možnosti novodobých inscenovaní komédií s baletom. Na Slovensku nebola doposiaľ uvedená žiadna francúzska komédia s baletom v kompletnom autentickom znení. Všetky historické, kultúrne a hudobné súvislosti budú ilustrované konkrétnymi dobovými dokumentmi a bohatým obrazovým materiálom. Video a audio nahrávky budú z fondu Mediatéky Francúzskeho inštitútu v Bratislave.

2010

- (20) Mediátéka Francúzskeho inštitútu v Bratislave Vás pri príležitosti 350. výročia narodenia skladateľa pozýva na hudobné popoludnie venované kompozičnému odkazu skladateľa André Campru (1660-1744). Podujatie vedie Tomáš Surý. V pondelok 26. apríla 2010 o 16:00 v priestoroch Galérie Francúzskeho inštitútu, Sedlárska 7, Bratislava.

2008

- Vďaka milej podpore Francúzskeho inštitútu v Bratislave sme sa mohli spolu stretávať v Mediatéke na Sedlárskej ulici aj počas celého roku 2008 pri cykle prednášok *L´histoire qui résonne (Ozveny dejín v hudbe)*. V jednotlivých stretnutiach som voľne sledoval pozoruhodné výročia z dejín francúzskej hudby a opery. Zvykneme hovoriť o hudbe, o jej kráse, o jej statuse, o jej účinkoch, o jej dejinách... Hudba vždy súvisela s procesmi, ktoré sprevádzali „každodenný život“, či už jednotlivcov alebo širšej society, všetkých spoločenských vrstiev. Tak sa stali dejiny hudby nielen dejinami premiér významných alebo aj zabudnutých umeleckých diel a

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material Vyžiadané prednášky na Slovensku

veľkých výročí, ale aj dejinami spoločenských a politických udalostí, výtvarných a publikačných počinov. V cykle vybraných kapitol z dejín francúzskej hudby a opery sme mali možnosť si každý mesiac pripomenúť jedno okrúhle či menej okrúhle výročie viažuce sa k roku 2008 a 2009.

Vstup je voľný, podujatie sa uskutoční v slovenskom jazyku.
Po prednáške malé občerstvenie

Predchádzajúce stretnutia v roku 2008:

- HQR 1. pondelok 4. 2. 2008: *Francúzsky Gluck a spory o francúzsku operu 18. storočia* (pri príležitosti zahájenia vykopávok v Herkuláneu a Pompejách a pozvaniu T. Traettu na bourbonovský dvor do Parmy. O možných kontrakciách týchto udalostí na vývoj opery).
- HQR 2. pondelok 10. 3. 2008: *Operná tvorba C. Debussyho a jeho názory na hudobné divadlo* (pri príležitosti 90. výročia smrti skladateľa).
- HQR 3. pondelok 7. 4. 2008 o 17:00: *Rok 1348: Umenie a hudba v časoch čiernej smrti* (pri príležitosti 660. výročia vypuknutia epidémie vo Francúzsku).
- HQR 4. pondelok 5. 5. 2008: *Jana z Arcu – spievajúca a zomierajúca hrdinka*(pri príležitosti 70. výročia uvedenia oratória Arthura Honeggera Jana z Arku na hranici). V máji si pripomenieme sedemdesiate výročie premiéry dramatického oratória Jana z Arku na hranici od hudobného skladateľa Arthura Honeggera (1892-1955). Len máloktorý príbeh je tak dojemný a tak umelecky inšpiratívny ako história jednej z patrónok Francúzska, sv. Jany z Arku (1412-1431). Táto stredoveká téma mnohokrát zlákala velkých dramatikov aj operných skladateľov. Libretista oratória, francúzsky básnik Paul Claudel (1868-1955), sa v texte koncentruje na posledné okamihy Janinho života. Výnimočná umelecká koncepcia libreta, v ktorom sa striedajú naratívne i imaginatívne polohy príbehu Panny Orleánskej, bola kongeniálnym východiskom pre Honeggerovo zhudobnenie.

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material Vyžiadané prednášky na Slovensku

- HQR 5. pondelok 2. 6. 2008: *Charles Gounod – operná tvorba* (pri príležitosti 190. výročia narodenia skladateľa). Na júnovom stretnutí si priaznivci francúzskej hudby pripomenú stodeväťdesiate výročie narodenia hudobného skladateľa Charlesa Gounoda (1818-1893). Autorove opery Rómeo a Júlia či Faust patria k najsignifikantnejším ukážkam francúzskej opernej školy polovice 19. storočia a patria do klenotnice svetového operného repertoáru.
- HQR 6. pondelok 8. 9. 2008 o 17:00 = *Tradícia francúzskej grand opéry : 180. výročie premiéry Auberovej opery Nemá z Portici* Cyklus prednášok L´histoire qui résonne pokračuje po letnej prestávke francúzskou témou par excellence. V roku 1828 sa uskutočnila v Paríži premiéra opery Nemá z Portici, ktorá sa v kontexte dejín opery pokladá za jeden z raných príkladov francúzskeho operného typu grand opéra. Hudba Nemej, ako aj ostatných diel jej autora, Daniela Françoisa Esprita Aubera (1782-1871), je na Slovensku takmer neznáma. Pri príležitosti 180. výročia prvého uvedenia opery sa bližšie zoznámime nielen s jej autorom, ale aj s charakteristickými znakmi grand opéry, ktorá bola najtypickejším prejavom francúzskej opery prvej polovice 19. storočia a následne ovplyvnila opernú produkciu iných národných škôl v ďalších desaťročiach 19. storočia.
- HQR 7. pondelok 13. 10 2008 o 17:00 = *Georges Bizet : 170. výročie narodenia skladateľa*. Georges Bizet (1838-1875) – azda ešte viac ako Charles Gounod – rezonuje medzi milovníkmi francúzskej opery ako jej najrýdzejší reprezentant. Bez jeho Carmen, ktorá celkom zatienila autorove ostatné diela, si už ani neviem predstaviť opernú sezónu, koncert operných árií či paródie na operu ako takú. Vďaka svojmu temperamentu, krvavej zápletke, vypätému ľúbostnému i etnickému konfliktu sa Carmen stala aj vďačným námetom pre filmové spracovania. Naše októbrové stretnutie bude nielen spomienkou na 170. výročia narodenia G. Bizeta, ale zároveň pripomenutím si 100. výročia prvého filmového spracovania Carmen.
- HQR č. 8 = 10. 11. 2008 o 17:00 = *Rossini a Paríž : 140. výročie smrti skladateľa v Passy pri Paríži* Paríž, ako mesto

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material Vyžiadané prednášky na Slovensku

hudby, bolo už od 17. storočia magnetom pre umelcov z ostatnej Európy. Autori z iných krajín sa usilovali preniknúť na parížske divadelné scény, kvôli umeleckej a osobnej prestíži i z dôvodu lepšieho finančného ohodnotenia. Operní skladatelia ako Lully, Gluck, Cherubini, Spontini, Rossini, Bellini, Donizetti či Verdi, spojili určitú etapu svojho tvorivého života s Parížom. Na novembrovom stretnutí sa bližšie zoznámime s „francúzskym“ Rossinim (1792-1868), ktorého 140. výročie smrti v Passy pri Paríži si pripomíname.

- HQR č. 9 = 8. 12. 2008 o 17:00 = *Messiaenova opera Sv. František z Assisi : 100. výročie narodenia skladateľa.* V decembri uplynie 100 rokov od narodenia významného francúzskeho skladateľa Oliviera Messiaena (1908-1992), dominantnej osobnosti intelektuálneho života francúzskej hudby 20. storočia. Isto nie je náhoda, že Messiaenova opera Sv. František z Assisi čerpá svoj námet práve zo života tohto populárneho stredovekého svätca. Messiaenovo dlhoročné štúdium vtáčieho spevu, starovekej hudby a silné duchovné zázemie autorovej osobnosti prirodzene našli spoločného menovateľa vo františkánskej legende, ktorá je rovnako ako Messiaenova hudba plná života, prírody, symbolov, ranokresťanskej spirituality a lásky. Decembrové stretnutie v Mediatéke Francúzskeho inštitútu nám popri Messiaenovej nedožitej storočnici pripomenie aj 25. výročie prvého uvedenia opery Sv. František z Assisi v parížskom Palais Garnier a symbolicky nás prenesie do roka 2009, ktorý je okrem iného aj rokom 800. výročia založenia františkánskeho rádu, výnimočného intelektuálneho dobrodružstva 13. storočia. Započúvanie sa do Messiaenovho diela nám azda pomôže pochopiť široký oblúk medzi františkánskou spiritualitou a duchovným životom človeka druhej polovice 20. storočia.
- HQR č. 10 = pondelok 19. 1. 2009 o 17:00 = *Francis Poulenc : 110. výročie narodenia* Začiatok roka 2009 sa nesie v znamení viacerých výročí, ktoré sa viažu k osobnosti hudobného skladateľa Francisa Poulenca (1899-1963). V prvom rade je to 110. výročie jeho narodenia, 50. výročie premiéry jeho opery Ľudský hlas (La voix humanine) a 90.

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material Vyžiadané prednášky na Slovensku

výročie etablovania skupiny známej ako Parížska šestka (Le Six). Poulenc vedome nadväzoval na kompozičné postupy, idey a názory z najvýznamnejších epoch dejín európskej hudby. Na prednáške sa zoznámime s osobnosťou autora a charakteristickými znakmi jeho skladateľského rukopisu.

Plán stretnutí na prvý polrok 2009:

- HQR 11 = pondelok 16. 2. 2009 o 17:00 = Joseph Haydn a Paríž : 200. výročie úmrtia. Celý rok 2009 sa bude niesť v duchu 200. výročia úmrtia Josepha Haydna (1732-1809), autora, ktorého tvorba je spojená s konštituovaním vrcholného viedenského klasicizmu. Na stretnutí 16. februára 2009 o 17:00 sa bližšie zastavíme pri dielach súvisiacich s parížskym prostredím. Prednáška bude mapovať ideové vplyvy, ktoré prichádzali do Európy z Paríža a ktoré sa odzrkadlili v Haydnovej hudbe, napríklad idea hudobnej konverzácie. Primárna pozornosť bude venovaná sérii šiestich tzv. Parížskych symfónii, ktoré vznikli na objednávku grófa d'Ognyho pre Concert de la Loge Olympique na predvedenie v Paríži. (vstup aj pre verejnosť)
- HQR 12 = pondelok 16. 3. 2009 o 17:00 = Hector Berlioz : 140. výročie úmrtia. V marci 2009 uplynie 140 rokov od smrti Hectora Berlioza (1803-1869) – významnej osobnosti francúzskej hudby 19. storočia. So skladateľovým menom sa spája predovšetkým etablovanie programovej symfonickej hudby. Menej sa hovorí a jeho neutíchajúcom obdive a nadšení pre klasické antické dedičstvo, predovšetkým pre Vergíliovu Eneidu, ktorá sa stala východiskom pre Berliozovu „gigantickú" operu Trójania. Prednáška bude 16. marca 2009 o 17:00. Všetky prednášky sú obohatené o prezentáciu zvukových a obrazových nosičov z fondu mediáteky Francúzskeho inštitútu. (vstup aj pre verejnosť)
- HQR 13 = pondelok 6. 4. 2009 o 17:00 = Francúzske prvky v diele G. F. Händela : 250. výročie úmrtia (vstup aj pre verejnosť)
- HQG 14 = pondelok 11. 5. 2009 o 17:00 = Hálevyho Židovka a antisemitizmus v hudbe a v spisbe o hudbe v 19. storočí : 210. výročie narodenia Hálevyho (vstup aj pre verejnosť)
- HQR 15 = pondelok 8. 6. 2009 o 17:00 = Offenbach a hudobný život Paríža v druhej polovici 19. storočia : 190. výročie narodenia Offenbacha (vstup aj pre verejnosť)

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material Vyžiadané prednášky na Slovensku

2007

Francúzsky inštitút v Bratislave vás pozýva na Literárny večer:
V rámci cyklu literárnych večerov bude v galérii Francúzskeho inštitútu v Bratislave verejná prednáška PhDr. Tomáša Surého

(4) JEAN-PHILIPPE RAMEAU A ŠPECIFIKÁ FRANCÚZSKEJ BAROKOVEJ OPERY

Jean-Philippe Rameau a špecifiká francúzskej barokovej opery

6. júna 2007 o 17,00 hodine v Galérii Francúzskeho inštitútu

Operná tvorba Jeana-Philippa Rameaua je na slovenských divadelných pódiách neznáma. Význam jeho diela nie je dostatočne docenený ani v teoretických odborných kruhoch, kde Rameau rezonuje skôr ako dôležitý teoretik, autor, ktorého meno je si dobré pamätať v súvislosti s dejinami harmónie. No Rameauov význam v kontexte európskych dejín opery je mimoriadny. Ide o jedného z najvýznamnejších operných autorov prvej polovice 18. storočia. Jeho hudba priamo či nepriamo ovplyvňovala celé generácie skladateľov ešte dlhé storočia po jeho smrti. Rameau zavŕšil vývoj francúzskej tragédie lyrique, ale aj iných javiskových druhov, ako napríklad opéra-ballet a ballet-buoffon. Francúzska baroková opera bola úzko spätá s literatúrou: umeleckou, filozofickou i esteticko-teoretickou. Ešte za skladateľovho života vyvolávala jeho tvorba literárne reakcie v dobových spisoch. V slávnych „sporoch o francúzsku operu“ bol Rameau dokonca paradoxne striedavo považovaný za symbol „modernosti“ aj „tradície“.

PhDr. Tomáš Surý je historik umenia a operný režisér. Špecializuje sa na najmä na dejiny a estetiku opery a hudobnodramatických žánrov 17. až 19. storočia.

(3) Po prednáške bude v rámci festivalu Dni starej hudby o 19:00 v Pálffyho paláci koncert pod názvom „Antické mýty v kantátach Jeana Philippa Rameaua. Musica aeterna, Peter Zajíček.

(2) Francúzska opera ako inscenačná výzva (doktorandská prednáška,

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

Galéria Francúzskeho inštitútu v Bratislave, Sedlárska 7, pondelok 1. 10. 2007 o 17:00-18:45
Prednáška prináša koncentrovaný pohľad na jednotlivé vybrané fenomény, ktoré sú prítomné vo viac či menej viditeľnej forme zakódované v partitúre operného diela. Prvoradým cieľom bolo verbalizovať fenomény, ktoré sú v opere typicky „francúzske“ a ako tieto špecifiká nadväzujú na jednotlivé pevné časti štruktúry inscenovania operného diela v následnosti na ich aplikáciu na aktuálnu interpretáciu, teda na réžiu, herectvo, spev, scénografiu, estetickú analýzu atď. Popri tradične skúmaných triviálno-praktických či dekoratívnych funkciách artefaktov opernej literatúry sa autori zväčša nezamýšľajú nad miestom a funkciou hudby opery v kontexte uvedených fenoménov, nad úlohou opery a opernej hudby pri poznávaní či konštruovaní skutočnosti a predstáv interpreta v danom historickom období, ako i nad ich vzťahom k uctievaniu istých hodnôt. Ako predmet analýzy bola zvolená parížska inscenácia Rameauovej opery-baletu Les Indes galantes od Andreia Serbana.

Pozvánka tu
Posudok prof. Juraja Hatríka tu

2006

- (1) Mozartov rok 2006 na VŠMU v Bratislave (cyklus KinoOpera Mozart)

Projekt KinOpera VŠMU bol pravidelný mesačný cyklus komentovaných videoprojekcií záznamov operných predstavení Mozartových opier v rámci Mozartovho roku 2006 v kinosále Filmovej fakulty VŠMU s ambíciou dlhodobej perspektívy.

Pilotným programom projektu bola moja prednáška *Mozart – operný skladateľ* pre študentov Univerzity tretieho veku Rektorátu Univerzity Komenského pri prehliadke mozartovských pamätihodností Viedne pri príležitosti zájazdu na operné predstavenie opery *Die Zauberflöte* vo Wiener Staatsoper presne v deň 250. výročia Mozartových narodenín, teda 27.1.2006. Na výlete vo Viedni sme položili aj kvety k pamätníku W. A Mozarta (pozri foto).

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

Projekt pokračoval videoprojekciami:
– február: *Don Giovanni*, réžia Peter Brook, dirigent Daniel Harding (Aix-en-Provence)
– marec: *Così fan tutte*, réžia Peter Mumford, dirigent Sir John Eliot Gardiner (Théatre du Chatelet v Paríži)
– apríl: *Die Zauberflöte*; réžia: August Everding, dirigent: Wolfgang Sawallish (Bayerische Staatsoper)
– máj: *Die Entführung aus dem Serail*, réžia: August Everding, dirigent: Karl Böhm
– jún: *Il re pastore*, réžia: John Cox, dirigent: Sir Neville Marriner
– september: *Le nozze di Figaro*, dirigent: Gardiner
– október: *Idomeneo, re di Creta*, dirigent: Muti
– november: *La clemenza di Tito*, dirigent: Levine

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material Vyžiadané prednášky na Slovensku